

อิทธิพลที่ส่งผลต่อกันของแนวคิดในการออกแบบแฟชั่น และสถาปัตยกรรม

เหมรัตน์ ฉิมฉวี

หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Heamarat2@gmail.com

จิรัชศักดิ์ เกื้อสมบัติ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Kueasombut_j@silpakorn.edu

บทคัดย่อภาษาไทย:

สถาปัตยกรรมและการออกแบบแฟชั่นนั้น เป็นศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์มายาวนานในประวัติศาสตร์ อิทธิพลที่ส่งต่อกันของความสัมพันธ์ระหว่างงานสถาปัตยกรรม และการออกแบบแฟชั่นนั้นมีความเกี่ยวโยงกันมาหลากหลายยุคสมัย โดยเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยมีการถูกตั้งข้อสังเกต ถ้าหากเปรียบเทียบความแตกต่างของทั้งสองสาขา การออกแบบแฟชั่นจะมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วกว่างานสถาปัตยกรรม เนื่องด้วยระยะเวลาในการออกแบบ และวิธีการสร้างชิ้นงานที่แตกต่างกัน แต่ด้วยความเหมือนในความแตกต่างกันของแนวความคิดในการออกแบบของทั้งสองสาขา การออกแบบแฟชั่น และ งานสถาปัตยกรรม คือการยึดในสัดส่วนของมนุษย์นั้นมาเป็นหลักที่ใช้ในการออกแบบกับแนวคิดในเรื่องของ ที่ว่าง(Space) รูปทรง(Form) ปริมาตร(Volume) และปัจจัยอื่นๆอีก โดยทั้งสองสาขา การออกแบบแฟชั่น และ สถาปัตยกรรมต่างก็ประกอบไปด้วยโครงสร้างภายใน และ เปลือกนอก และยังรวมไปถึงการมีฟังก์ชันการใช้งานที่เป็นเกราะกำบัง และ ที่พักอาศัย โดยต่างก็เป็นสิ่งที่ใช้ปกคลุมร่างกายอาจถือได้ว่าทั้งสองสาขาต่างก็เป็นตัวกลางระหว่างมนุษย์ และ สภาพแวดล้อม

โดยกระบวนการศึกษามุ่งเน้นศึกษาอิทธิพลที่ส่งต่อกันของความสัมพันธ์ของแนวคิด และ รูปแบบของระหว่าง การออกแบบแฟชั่น และ งานสถาปัตยกรรม โดยนำปัจจัยในด้านต่างๆของทั้งสองสาขา ทั้งด้านกายภาพ สัดส่วน วัสดุ พื้นที่ว่าง สภาพภูมิประเทศ สังคมและความต้องการความตอบสนองการใช้งานของมนุษย์ในด้านต่างๆ มาเปรียบเทียบ เพื่อให้ทราบถึงอิทธิพลที่ส่งต่อกัน และ ศึกษาการได้รับอิทธิพลต่อกันระหว่างสองสาขาเพื่อนำมาพัฒนาแนวความคิดในการออกแบบในอนาคต

โดยผลลัพธ์ของการศึกษามุ่งเน้นให้เห็นถึงการเปรียบเทียบส่วนที่เหมือน และ แตกต่างกันของรูปแบบแนวความคิดของ การออกแบบแฟชั่น และ สถาปัตยกรรมว่าอะไรคือปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อกันของแนวความคิดในการออกแบบของทั้งสองสาขาในด้านใด

คำสำคัญ: แนวความคิด, แฟชั่น, สถาปัตยกรรม

The Influences of Fashion Design and Architecture

Abstract

Architecture and fashion design are interrelated disciplines that have influenced each other throughout history. Though Influences between fashion design and architecture are evident, they have not been thoroughly studied. While fashion changes and transforms rapidly, architectural movement takes a lot more time to form and mature. Yet there have been striking similarities between architecture and fashion. The notion of space, form and volume, although play different roles in both fashion and architecture, they bore comparable characteristics. They share important aspects such as that of function, aesthetic, interior and exterior relationship as well as them being important mediation between human and environment. ‘

This research aims to study both theoretical and practical relationship between fashion and architecture, focusing in the notion of style. Certain physical aspects such as proportion, material, space, topography, as well as relationship with socio-cultural conditions will be investigated. The goal is to understand how fashion and architecture can and have been influenced each other. Understanding such relationship may lead to alternatives in developing design criteria as well as design methods for the future.

Keywords: Fashion, Architecture, Conceptual Thinking

1. บทนำ

“แฟชั่น” เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษเขียนว่า “Fashion” ราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า “สมัยนิยม หรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง” โดยเป็นที่ยอมรับและเกิดเป็นค่านิยมขึ้น ทั้งนี้ คำว่า “แฟชั่น” มักมีความหมายเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มหรือเครื่องแต่งกายที่ปกคลุมร่างกายของมนุษย์ และเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มนุษย์ต้องการในการดำรงชีวิต เพื่อปกปิดร่างกายและให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย ความเจริญของมนุษย์ทำให้เสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่มเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย และยังสามารถบ่งบอกถึงลักษณะของอัตลักษณ์ของสังคมเมืองแต่ละภูมิภาคได้อีกด้วย

“สถาปัตยกรรม” ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ว่า “ศิลปะ และความรู้เกี่ยวกับการออกแบบงานก่อสร้างที่ประกอบด้วยศิลปะลักษณะ” ว่าด้วยการออกแบบสิ่งก่อสร้างต่างๆทั้งสิ่งก่อสร้างที่คนทั่วไปอยู่อาศัยได้เช่น อาคาร ตึก บ้าน เป็นต้น และสิ่งก่อสร้างที่คนไม่สามารถอยู่อาศัยได้เช่น สถูป เจดีย์ อนุสาวรีย์ เป็นต้นนอกจากนี้ยังรวมถึงการกำหนดผังบริเวณต่างๆเพื่อให้เกิดความสวยงามและเป็นประโยชน์แก่การใช้สอยตามต้องการ

ความสัมพันธ์ของระหว่างงานสถาปัตยกรรม และการออกแบบแฟชั่นนั้นมีความเกี่ยวโยงกันมายาวนานเพียงแต่ไม่ใช่เรื่องใหม่และไม่ถูกมีตั้งข้อสังเกตเท่าไร ถ้าหากเปรียบเทียบความแตกต่างของทั้งสองสาขา การออกแบบแฟชั่นจะมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วกว่างานสถาปัตยกรรม เนื่องด้วยระยะเวลาในการออกแบบ และการสร้างชิ้นงานที่แตกต่างกัน แต่ด้วยความเหมือนในความแตกต่างกันของแนวความคิดในการออกแบบของทั้งสองสาขา การออกแบบแฟชั่น และงานสถาปัตยกรรม คือ การยึดในสัดส่วนของมนุษย์นั้นมาเป็นหลักที่ใช้ในการออกแบบกับแนวคิดในเรื่องของ ที่ว่าง (Space) รูปทรง (Form) ปริมาตร (Volume) และอื่นๆ

โดยทั้งสองสาขา ทั้งการออกแบบแฟชั่น และสถาปัตยกรรมต่างก็ประกอบไปด้วยโครงสร้าง และเปลือกนอก อีกทั้งยังรวมไปถึงการมีฟังก์ชันการใช้งานที่เป็นเกราะกำบัง และที่พำนักอาศัย โดยต่างก็เป็นสิ่งที่ใช้ปกคลุมร่างกายอาจถือได้ว่าทั้งสองสาขาต่างก็เป็นตัวกลางระหว่างมนุษย์ และสภาพแวดล้อม งานวิจัยนี้อธิบายถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างแฟชั่น และสถาปัตยกรรม ความสัมพันธ์ของทั้งสองสาขาล้วนเป็นที่พำนักอาศัย สำหรับผู้คนในมิติทางสังคมที่แตกต่างกัน

2. วัตถุประสงค์ของบทความ

1. เพื่อการศึกษาถึงความเป็นมาและความสัมพันธ์ของแนวคิดในการออกแบบของแฟชั่น และ สถาปัตยกรรม
2. เพื่อศึกษาความแตกต่าง และ ความคล้ายคลึงของแนวความคิดการออกแบบแฟชั่น และ สถาปัตยกรรมผ่านการค้นคว้าทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องและการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบและทำความเข้าใจต่อแนวความคิดของทั้งสองสาขา
3. เพื่ออธิบายว่าแฟชั่น และ สถาปัตยกรรมทั้งสองสาขาได้รับแรงบันดาลใจ และ ได้รับอิทธิพลต่อกันอย่างไร
4. เพื่อรวบรวมและทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแนวคิด และ อิทธิพลที่ส่งต่อกันของแนวคิดในการออกแบบแฟชั่น และสถาปัตยกรรมที่มีความสอดคล้องระหว่างกัน

3. วิธีการวิจัย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยนี้ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ การวิจัยนี้ มุ่งเน้นไปที่วิธีการค้นคว้าทฤษฎี และการวิเคราะห์ตัวอย่างด้วยการสังเกตและเปรียบเทียบของการออกแบบแฟชั่น และ สถาปัตยกรรม นำมาซึ่งการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบเพื่อแสดงความแตกต่าง และความคล้ายคลึงของระหว่างสองสาขา จากคำจำกัดความ การศึกษาภาพรวมประวัติศาสตร์ และการเปรียบเทียบทางแนวความคิดของการออกแบบแฟชั่น และสถาปัตยกรรม

4. ผลการวิจัย

4.1 นิยามของคำว่า “แฟชั่น”

เมื่อพูดถึงคำว่าแฟชั่น ความหมายของ แฟชั่น (นายมิเกลีโร่ ฟูกาซา) นักวิจารณ์แฟชั่นชาวญี่ปุ่นพูดถึงวงการแฟชั่นไว้ว่า “อะไรก็แล้วแต่ที่นำสมัย และ ยึดถือเป็นแบบเดียวกันมักจะเรียกว่าเป็นแฟชั่นเสมอ”

หลุยส์ เฟรโด นักออกแบบแฟชั่นชาวฝรั่งเศสผู้มีชื่อเสียงและเคยนำทีมของเขาเปิดการแสดงแฟชั่นโชว์ในเมืองไทย ได้กล่าวไว้ว่าแฟชั่นไม่จำเป็นต้องหมายถึง เครื่องแต่งกายที่สถาบันแฟชั่นออกแบบใหม่ล่าสุด แต่อาจเป็นชุดเก่า ๆ ชุดหนึ่งที่มีการตัดเย็บให้เหมาะสมกับรูปร่างเพื่อสวมใส่เป็นเครื่องนุ่งห่ม และแสดงออกถึงบุคลิกของตัวเอง

คำว่า “แฟชั่น (Fashion)” ราชบัณฑิตสถานได้ให้ความหมายแฟชั่น คือ สมัยนิยม หรือวิธีการที่เป็นที่นิยมกันทั่วไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และเป็นที่ถูกยอมรับจนเกิดเป็นค่านิยม มีกระบวนการเกิดภาษาใหม่ ซึ่งเป็นช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น โดยมากแล้วคำว่าแฟชั่นมักมีความหมายเกี่ยวกับการแต่งตัว การตีความหมายและให้ค่าของคำว่าแฟชั่นเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน เนื่องด้วยจากในแต่ละสังคมแต่ละวัฒนธรรมมีมุมมองเกี่ยวกับแฟชั่นแตกต่างกันออกไป แฟชั่นหรือสมัยนิยมไม่ได้หมายถึงเฉพาะเพียงแต่เป็นเครื่องแต่งกายอย่างเดียวแต่รวมไปถึงรูปแบบวิถีชีวิตของผู้คนเข้าไปด้วย แฟชั่นเป็นเพียงกระแสความนิยมที่ดำรงอยู่ในระยะเวลาหนึ่ง เมื่อเวลาผ่านไปกระแสนิยมใหม่ก็จะเข้ามาแทนที่

“ลักษณะรูปแบบของการออกแบบของเสื้อผ้า หรือว่าแฟชั่นที่เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการที่นักออกแบบพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมที่เราอาศัยอยู่” (Gully,2008) เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มเป็น1ในปัจจัย4ของมนุษย์ที่มนุษย์ต้องการในการดำรงชีวิตเพื่อใช้ปกปิดร่างกายและเพื่อความอบอุ่นแก่ร่างกายโดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางของมนุษย์และสภาพแวดล้อมมนุษย์ทำให้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มยังสามารถบ่งบอกถึงลักษณะของผู้สวมใส่ สังคม สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมและภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่ได้อีกด้วย

4.2 นิยามของคำว่า “สถาปัตยกรรม”

“สถาปัตยกรรม สามารถเป็นงานศิลปะ ที่จะมาพร้อมกับการออกแบบที่มักจะทำเพื่อตอบสนองต่อหน้าที่การใช้งาน” (Norberg Schulz,1992) สถาปนิกผู้ประพันธ์และนักทฤษฎีด้านสถาปัตยกรรม

“สถาปัตยกรรม” ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ว่า “ศิลปะ และความรู้เกี่ยวกับการออกแบบงานก่อสร้างที่ประกอบด้วยศิลปะลักษณะ” ว่าด้วยการออกแบบสิ่งก่อสร้างต่างๆที่สิ่งก่อสร้างที่คนทั่วไปอยู่อาศัยได้เช่น อาคาร ตึก บ้านเป็นต้น และสิ่งก่อสร้างที่คนไม่สามารถอยู่อาศัยได้เช่น สถูป เจดีย์ อนุสาวรีย์ เป็นต้นนอกจากนี้ยังรวมถึงการกำหนดผังบริเวณต่างๆเพื่อให้เกิดความสวยงามและเป็นประโยชน์แก่การใช้สอยตามต้องการ

สถาปัตยกรรม (Architecture) เป็นผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการก่อสร้าง อาคาร ที่อยู่อาศัยต่างๆ การวางผังเมือง การจัดผังบริเวณ การออกแบบการก่อสร้าง สถาปัตยกรรมเป็นงานศิลปะที่มีขนาดใหญ่ต้องใช้ผู้สร้างจำนวนมากและเป็นศิลปะที่อายุยืนยาว สถาปัตยกรรมเป็นวิธีการจัดสรรที่วางให้เกิดประโยชน์ใช้สอยได้ตามความต้องการซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์ในสาขาต่างๆ เช่นวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมวิทยาและศิลปะ

4.3 ผู้นำ และการเกิดขึ้นของวงการแฟชั่น

จุดเริ่มต้นจากอดีตผู้นำสมัยในการแต่งกายคือคนชั้นสูง ผู้ปกครองประเทศในสมัยก่อนคือ กษัตริย์ ฉะนั้นผู้นำสมัย คือ ชาววัง โดยชาวบ้านจะนิยมเลียนแบบเครื่องแต่งกายของชาววัง แต่ปัจจุบันผู้นำในวงการแฟชั่นเปลี่ยนไป เป็นเพราะอิทธิพลจากวัฒนธรรมต่างชาติหลั่งไหลเข้ามามากขึ้น นักออกแบบเครื่องแต่งกายที่มีชื่อเสียงเป็นผู้เปลี่ยนแปลงแฟชั่นจากยุคหนึ่งไปอีกยุคหนึ่ง และเผยแพร่วัฒนธรรมนั้นๆออกไปให้ประเทศอื่นผู้นำในเรื่องการออกแบบเครื่องแต่งกายจะมีบทบาท

สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงแฟชั่น และเมื่อมนุษย์เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องของแฟชั่น จึงเป็นสิ่งธรรมดาที่แฟชั่นต้องมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีการคิดค้นสิ่งใหม่

จะพูดว่าแฟชั่นเริ่มและสิ้นสุดลงที่ไหนดั้นเป็นเรื่องยาก เพราะแฟชั่นเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ตัวการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการแต่งกายนี้คือมนุษย์ซึ่งอยู่ในสังคม สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์อาศัยอยู่ หรือ สภาพแวดล้อมของอีกสังคมหนึ่งซึ่งห่างออกไปรวมทั้งการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมด้วย

การออกแบบเครื่องแต่งกาย หรือว่าแฟชั่น เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง วิธีการออกแบบเสื้อ ไม่ต่างจากการออกแบบศิลปะด้านอื่นๆ มากนักที่น่าสนใจคือ ทุกคนในสังคมได้อิทธิพลด้วยกันทั้งสิ้น โดยทั่วไปแล้วการเปลี่ยนแปลงแฟชั่นที่เห็นได้ชัดย่อมเป็นการเปลี่ยนแปลงในรูปร่างนอกมากกว่ารายละเอียด แต่สิ่งเล็กๆน้อยๆนั้นเองที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วจนทำให้รู้สึกว่าแฟชั่นการแต่งกายนั้นไม่หยุดอยู่กับที่ ส่วนการเปลี่ยนแปลงภายนอกนั้นเป็นไปอย่างช้ามากที่สังเกตได้อีกอย่างคือ จากสถิติด้านแฟชั่นจะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของแฟชั่นเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย และมีความใกล้เคียงกับปัจจัยในการออกแบบสถาปัตยกรรม

4.4 การเกิดขึ้นของอุตสาหกรรมแฟชั่นสมัยใหม่ (Modern)

ความเคลื่อนไหวของแฟชั่นในแต่ละช่วงของเวลาการเปลี่ยนแปลงของแฟชั่นนั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ ภูมิอากาศ วัฒนธรรม ศิลปะและอื่น ๆ ดังเช่นในช่วงศตวรรษที่ 20 แฟชั่นของโลกได้เปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนโดยเฉพาะในช่วงเวลาปี ค.ศ. 1920-1930 ซึ่งเป็นยุคที่เรียกว่าแฟลปเปอร์ (Flapper) นับเป็นครั้งแรกที่สุภาพสตรีสวมใส่กระโปรงสั้น ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำส่งผลทำให้ผู้หญิงต้องออกทำงานนอกบ้านมากขึ้น สิ่งนั้นส่งผลให้แฟชั่นได้ปรับเปลี่ยนตามสภาพของสังคมด้วยการที่ผู้หญิงหันมานิยมสวมใส่กางเกง เพื่อความคล่องตัวในการทำงาน การติดต่อข่าวสารระหว่างโลกตะวันตกกับโลกตะวันออกก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดการถ่ายทอดอิทธิพลทางด้านแฟชั่นที่แสดงถึงความเป็นสากลมากขึ้น

จุดเริ่มต้นของอุตสาหกรรมแฟชั่นเริ่มต้นในแฟชั่นเสื้อผ้ายุคใหม่ (Modern) โดยก่อนช่วงปี ค.ศ. 1957 การตัดเย็บของเสื้อผ้าแฟชั่นส่วนใหญ่ยังเป็นการสั่งตัดโดยแต่ละบุคคล ตัดเย็บโดยช่างเสื้อแต่หลังจากนั้นเมื่อเริ่มมีเครื่องจักรเข้ามาทำหน้าที่เกี่ยวข้องในการตัดเย็บ หรือ จักรเย็บผ้า และโลกเข้าสู่ระบบทุนนิยมมีการเกิดขึ้นของห้างสรรพสินค้ามากมายจึงทำให้มีการผลิตเสื้อผ้าออกมาในรูปแบบจำนวนมาก ขนาดเดียวกัน และราคาเดียวกัน ทำให้อุตสาหกรรมแฟชั่นเริ่มต้นอย่างแท้จริง อีกทั้งอุตสาหกรรมแฟชั่นยังได้รับอิทธิพลจาก การสื่อสารที่มีการพัฒนาขึ้นพร้อมๆกันไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อวิทยุ โทรทัศน์ จนถึงปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของอินเทอร์เน็ต

4.5 จุดกำเนิดของสถาปัตยกรรม(Modern)ยุคโมเดิร์น

กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ในช่วงปลายของศตวรรษที่ 20 รายล้อมไปด้วยศิลปวัฒนธรรมเหล่าอาคารและสถาปัตยกรรมต่างก็ตกแต่งด้วยปูนปั้น และลวดลายหรูหราแต่ (Adolf Loos) สถาปนิกได้นำเสนอแนวคิดที่ต่อต้านการประดับตกแต่งผิวหน้าอาคารด้วยลวดลายฟุ่มเฟือย เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งไร้ประโยชน์ โดยเชิดชูคติความงามแบบใหม่ของศิลปะและสถาปัตยกรรมในยุโรปและอเมริกา ทั้งยังเป็นแนวคิดที่สะท้อนวิถีชีวิตของสังคมที่เน้นการก้าวไปสู่ยุคใหม่ ศิลปิน และสถาปนิกหลายท่านในสมัยนั้น จึงต่างมุ่งทำงานไปในทิศทางคล้ายคลึงกัน กล่าวได้ว่าคลีคลายออกมาเป็นลักษณะร่วมบางอย่างของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่

ภาพที่ 1: อาคาร The Crystal Palace ในช่วงประมาณปี 1854 โดย Paul Furst (Victoria and Albert Museum, London)

ที่มา: https://en.wikipedia.org/wiki/Crystal_Palace_School

การปฏิวัติอุตสาหกรรม ถือเป็นว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1851 อังกฤษจัดมหกรรมนำเสนอเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัยที่สุดในช่วงเวลานั้นชื่อว่า “Great Exhibition of the Works of Industry of all Nations” โดย Joseph Paxton มาเป็นผู้ออกแบบอาคารห้องกระจก “The crystal Palace” เพื่อทำหน้าที่รองรับมหกรรมดังกล่าว อาคารหลังนี้ได้แสดงให้เห็นความเป็นไปได้และวิธีการรับน้ำหนักแบบใหม่อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนเพื่อแสดงรูปแบบพื้นที่ภายในที่มาพร้อมบทบาทของอุตสาหกรรมและเครื่องจักร

ภาพที่ 2: โครงการ (Pruitt-Igoe) เป็นโครงการที่อยู่อาศัยที่ถูกสร้างขึ้นด้วยอุดมคติในแบบ ‘สถาปัตยกรรมสมัยใหม่’ (Modern Architecture)

ที่มา: <https://www.thearchitecturalstudent.com/2016/11/pruitt-igoe.html>

หลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ความต้องการที่อยู่อาศัยใหม่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เมื่อบรรดาอาคารบ้านเรือนเดิมต่างเหลือซากจึงเป็นยุคเริ่มต้นของความนิยมอาคารที่พักขนาดใหญ่สำหรับคนหมู่มากขึ้นมาทดแทน อาคารเหล่านี้ได้รับการออกแบบโดยมีรากฐานมาจากแนวคิดสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ แต่กลับมีปัญหาเกิดขึ้นเมื่อแนวคิดสมัยใหม่ซึ่งมักยึดหลักการและ ความจริงแท้ ตีค่าวิถีชีวิตคนอย่างแห้งแล้ง และเหมือนกันเกินไป ทำให้การออกแบบไม่ยึดโยงกับพฤติกรรมจริง หรือ ความหลากหลายของมนุษย์จึงถูกกล่าวหาว่าน่าเบื่อและไร้จิตวิญญาณ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ด้วยเพราะอิทธิพลจากเทคโนโลยี

อุตสาหกรรม และ เครื่องจักรที่ทำให้สามารถพัฒนาผลงานและสามารถตอบโต้กับให้กับแนวคิดและวิธีการต่างๆที่ถูกพัฒนาในแต่ละยุคสมัย

4.6 ความเหมือน / ความแตกต่างของแฟชั่น และสถาปัตยกรรม

“แฟชั่น คือสถาปัตยกรรม มันเป็นเรื่องของสัดส่วน” (Coco Chanel) นักออกแบบเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับความงามชาวฝรั่งเศส เป็นตัวอย่างนักแฟชั่นในศตวรรษที่ 20 และเป็นผู้ก่อตั้งผลิตภัณฑ์ ชาแนล ของฝรั่งเศส

“ทั้งสถาปัตยกรรม และ แฟชั่นขึ้นอยู่กับโครงสร้างของมัน และรูปร่าง โดยเปลี่ยนสิ่งจำเป็นพื้นฐานเช่นเสื้อผ้า ที่พักอาศัย ให้กลายเป็นงานศิลปะ” (Zaha Hadid) สถาปนิกหญิงชาวอิรัก-อังกฤษ ได้รับรางวัลพีริธอร์ ในปี ค.ศ. 2004 และได้รับเลือกเป็นหนึ่งใน 100 บุคคลที่มีอิทธิพลในหมวดหมู่นักคิดจากนิตยสารไทม์ในปี ค.ศ. 2010

มุมมองของนักออกแบบทั้งสองคน เป็นตัวแทนในมุมมองของทั้งสาขาระหว่างแฟชั่น และสถาปัตยกรรมแสดงให้เห็นถึงแนวความคิดที่มีความสัมพันธ์และคล้ายกันกันของทั้งสองสาขานั้นคือทั้งแฟชั่นและสถาปัตยกรรมต่างก็มีแนวความคิดที่มาจากวิธีการเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาของมนุษย์ โดยการออกแบบและสร้างสื่อกลางที่จะดำรงชีวิตอยู่ภายใต้ธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม คือ เสื้อผ้าและสถาปัตยกรรมเพื่อมาห่อหุ้มและปกป้องร่างกายให้เกิดความปลอดภัย

5. การอภิปรายผล

ในความเห็นของผู้วิจัย การเปรียบเทียบของค่านิยมแฟชั่นเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย มันจึงเป็นอะไรที่มาไวไปไว ซึ่งแม้จะเป็นแฟชั่นที่ได้รับความนิยมมากเท่าใด แต่สุดท้ายแล้วมันก็มีวงจรชีวิต อยู่อย่างมากไม่เกิน 1 ปี ซึ่งต่างจากเทรนด์ของสถาปัตยกรรม เพราะการที่กว่าจะสร้างตึกหนึ่งหรืออาคารๆหนึ่งเสร็จมาได้อาจต้องใช้เวลาที่นานอยู่พอสมควร ทำให้มีช่วงเวลาในเทรนด์ของสถาปัตยกรรมหรือสิ่งก่อสร้างจึงมีระยะเวลาเฉลี่ยอยู่ที่ 10 ปี แต่ 10 ปีนั้นเป็นแค่ในส่วนของอาคาร หรืออาคารก่อสร้างที่มีสเกลค่อนข้างใหญ่เท่า เพราะถ้าหากเป็นในเรื่องของการออกแบบภายใน เทรนด์พวกนี้ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงที่ลือไปกับแฟชั่นในช่วงนั้นๆ อย่างที่ผ่านมาก็เห็นได้ว่าเทรนด์การตกแต่งแบบ มินิมอล เริ่มมาแรงมากขึ้น ผู้คนส่วนมากมักนิยมกันเป็นกระแสสังคม

ในทางสถาปัตยกรรมผู้ใช้งานเริ่มมองหาสิ่งที่เรียบง่าย และตอบโต้ในเรื่องของ ฟังก์ชันการใช้งานมากขึ้น เพราะการมาของแต่ละเทรนด์ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงและ เศรษฐกิจโดยเทรนด์สถาปัตยกรรมที่กำลังได้รับความนิยมจากคนส่วนใหญ่ ไม่ใช่แค่เพราะความสวยงาม แต่ยังมีสาเหตุมาจากที่เศรษฐกิจ รวมไปถึงการที่สังคมไทย ในขณะที่สถาปัตยกรรมในบางภูมิภาค ในต่างจังหวัดเน้น “ใช้” มากกว่า “ความสวยงาม” แม้เวลาจะผ่านไปนานก็ปี แต่ที่ต่างจังหวัดไม่นับจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยว กลับมีรูปร่างของสถาปัตยกรรมไม่ว่าจะเป็น บ้าน หรือ สิ่งก่อสร้างต่างๆที่ไม่แตกต่างไปจากเดิมเท่าไร

การเปลี่ยนแปลงแฟชั่นและสถาปัตยกรรมเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุหลายอย่าง

1. ผู้ใช้งาน / ฟังก์ชันรูปแบบประเภทการใช้งาน
2. นักออกแบบ
3. วัสดุ
4. สภาพอากาศ และ สิ่งแวดล้อม หรือ ภูมิประเทศ
5. วัฒนธรรม

“ผู้ใช้” ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงคนในสังคมซึ่งรับเอาแฟชั่นนั้นๆมาใช้ คนทั่วไปมักมีความต้องการตามยุคสมัย ต้องการสิ่งใหม่ๆ เมื่อได้สิ่งใหม่ๆ สิ่งเก่าก็ถูกลืมไป การเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

“นักร้องแบบแฟชั่น” หรือ “สถาปนิก” นักร้องแบบ คือศิลปินคนหนึ่งที่พยายามค้นหา ผลงานของตนเองสู่ผู้ใช้งานแต่ละชิ้นหมายถึงผลงานใหม่ๆแปลกๆ และเหนือกว่าผลงานชิ้นเก่าๆ ในเมื่อผลงานของนักร้องแบบชิ้นใหม่ดีกว่าชิ้นเก่า ย่อมได้รับการต้อนรับหยิบยก และ สนับสนุนผู้ใช้นิยมแล้ว ผลงานชิ้นเก่าหรือแฟชั่นที่กำลังใช้อยู่ก็จะถูกลืมและแทนที่ด้วยผลงานใหม่ๆ เมื่อผู้ออกแบบเสนอแนวความคิด ความคิดสร้างสรรค์ออกมาแล้ว ถ้ามีผู้ใช้นิยมกันอย่างแพร่หลาย แบบนั้นก็กลายเป็นแฟชั่น

“วัสดุ” ในที่นี้หมายถึงผ้า และ เครื่องประดับต่างๆที่ถูกนำมาใช้ประกอบการแต่งกาย นักร้องแบบต้องเปลี่ยนแปลงแบบเสื้อให้มีความนุ่มไปตามลวดลายของผ้า และให้เข้ากับวัสดุที่เกิดขึ้นมาใหม่

“สภาพอากาศ” และ “สิ่งแวดล้อม” สภาพธรรมชาติช่วยผลักดันให้แฟชั่นเปลี่ยนแปลงรวดเร็วเช่นกัน จะเห็นได้จากที่มีนิตยสารแบบเสื้อต่างๆ ออกมาเป็นระยะตามฤดูกาล เช่นแบบเสื้อฤดูร้อน แบบเสื้อฤดูหนาว

“ประเพณี” และ “วัฒนธรรม” การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างเป็นหมู่ จึงจำเป็นต้องมี กฎ ระเบียบ เพื่อให้การเป็นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่มีการรุกรานซึ่งกันและกัน การปฏิบัติสืบต่อกันมาเรื่อยๆ จึงกลายเป็น ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม มนุษย์เริ่มรู้จักการเข้าสังคม รู้จักแต่งตัว ซึ่งมีมาตั้งแต่ สมัยโบราณแล้ว เช่น การทาสี การสัก การทำลวดลายตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อาจจะกล่าวสรุปได้ว่า แฟชั่นไม่หยุดนิ่งเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย แบบหนึ่งๆจะได้รับความนิยมประมาณ 1 – 2 ปีเป็นอย่างมาก บางครั้งกลับมาใหม่ นอกจากแฟชั่นการแต่งกายก็ยังเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมเมืองอีกด้วย แฟชั่น ดีไซน์เนอร์อาจนำเอาหลักแนวคิดทฤษฎีในการก่อสร้างงานสถาปัตยกรรมมาใช้ในการออกแบบแฟชั่นเช่นโครงสร้าง membrane คุณสมบัติของวัสดุ เรื่องของแสง เงา มิติ แม้กระทั่ง layer ออกมาในรูปแบบของแฟชั่นในขณะเดียวกัน สถาปนิกก็นำ texture ของโครงสร้างเส้นผ่ารวมไปถึงเทคนิคในการตัดเย็บมาใช้ในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมเพื่อสร้างสรรค์อาคารให้มีรูปแบบที่หลากหลาย

ความสัมพันธ์ของแนวคิดระหว่างการออกแบบแฟชั่น และสถาปัตยกรรมถูกพัฒนามาจากความต้องการพื้นฐานและวิธีการแก้ไขปัญหาของมนุษย์ที่ต้องการปรับเพื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถกำหนดได้ ทั้งสองสาขามีความสัมพันธ์ต่อแนวคิดเริ่มต้นนั้นคือการห่อหุ้ม การปกป้องร่างกาย แฟชั่นเครื่องนุ่งห่มมีพื้นฐานแนวความคิดมาจากการปกป้องร่างกายของมนุษย์จากสภาพแวดล้อม ธรรมชาติ และสถาปัตยกรรมถูกกำหนดไว้ในสัดส่วนที่ขยายขึ้นเพื่อรองรับปริมาณของมนุษย์ที่จะอาศัย และพักพิงเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ในศตวรรษที่ผ่านมาความสัมพันธ์ของทั้งสองอุตสาหกรรมมีวิวัฒนาการมากขึ้น โดยตระหนักถึงความจริงที่ว่าทั้งสองสาขามีพื้นฐานมาจากศิลปะ และ วิทยาศาสตร์ อีกทั้งสองสาขานั้นได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของศิลปะ จากความต้องการ การออกแบบเพื่อแก้ไขปัญหาของมนุษย์ สู่การออกแบบที่แสดงออกถึงการสื่อสาร นักร้องแบบ แฟชั่นและสถาปนิกออกแบบและสร้างชิ้นงานเหมือนงานศิลปะโดยใช้ทฤษฎีในแต่ละสาขาสอดคล้องเข้ากับทฤษฎีศิลปะเพื่อสื่อสารและถ่ายทอดการรับรู้ ความรู้สึก ความงาม อารมณ์ที่เกิดขึ้น ผ่านชิ้นงานและส่งต่อผ่านผู้ใช้งานผลงานเหล่านั้น

บรรณานุกรม

- เต๋น วาสิกศิริ. (2016). **สถาปัตยกรรมพันธุ์ใหม่:หลังยุคสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: Commonbook Pubilshing.
- ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. (ปี2560) สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2563, จาก<https://www.vogue.co.th/beauty/bauhaus-school-of-art>
- มงกุฎเพชร (นามแฝง) . (2517) .“อะไรคือแฟชั่น”.บางกอกแฟชั่นปีที่ 5 (เล่มที่1) : หน้า 58.
- วุฒิ วัฒนสิน. (2552.) **ประวัติศาสตร์ศิลปะ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สินประภา.
- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง (2016). **ประวัติศาสตร์แฟชั่น (History of fashion)** (n.d) กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- Elyshabutler. (2014) **The Relationship Between Fashion and Architecture**. Retrieved November 1, 2020, from <https://elyshabutler.wordpress.com/2014/11/11/the-relationship-between-fashion-and-architecture/>
- Jessica Stewart .(2017) **How Much High Fashion is Inspired by Architecture**. Retrieved November 5, 2020 from <https://mymodernmet.com/architecture-fashion-design/>
- Kahtura Fernander. (2020) **Fashion+Architecture**. Retrieved November 5, 2020, from <https://collinscoopercarusi.com/2018/05/21/fashion-architecture-three-similarities/>
- Maria Bobila. (2017) **Between the two creative fields**. Retrieved November 1, 2020, from <https://fashionista.com/2017/08/fashion-and-architecture-parallels>